

Notitie GNN en De Ooij

Opdrachtgever(s): **Peter Enkelaar/ Stijn van Vuuren
(Schipper Bosch)**

Uitgevoerd door: **Econu / Dhr. Bart Smeets**

bart.smeets@econu.eu
0646020125
www.econu.eu

Uitgevoerd op: **18 september 2023**

Datum: 18-9-2023

Onderwerp: Ecologie

Uw kenmerk: /

Ons Kenmerk: SB 23-9-18

Inleiding

Projectontwikkelaar Schipper Bosch heeft een herontwikkelingslocatie gelegen aan de Erlecomsedam 34, in Ooij gekocht om ter plaatse de woningbouwontwikkeling 'De Ooij' te realiseren. De locatie betreft het terrein van voormalig Steenfabriek De Ooij, waar legerdump Reomie vanaf 1972 gevestigd was. Schipper Bosch wil het terrein transformeren naar een uniek en groen gebied om te wonen.

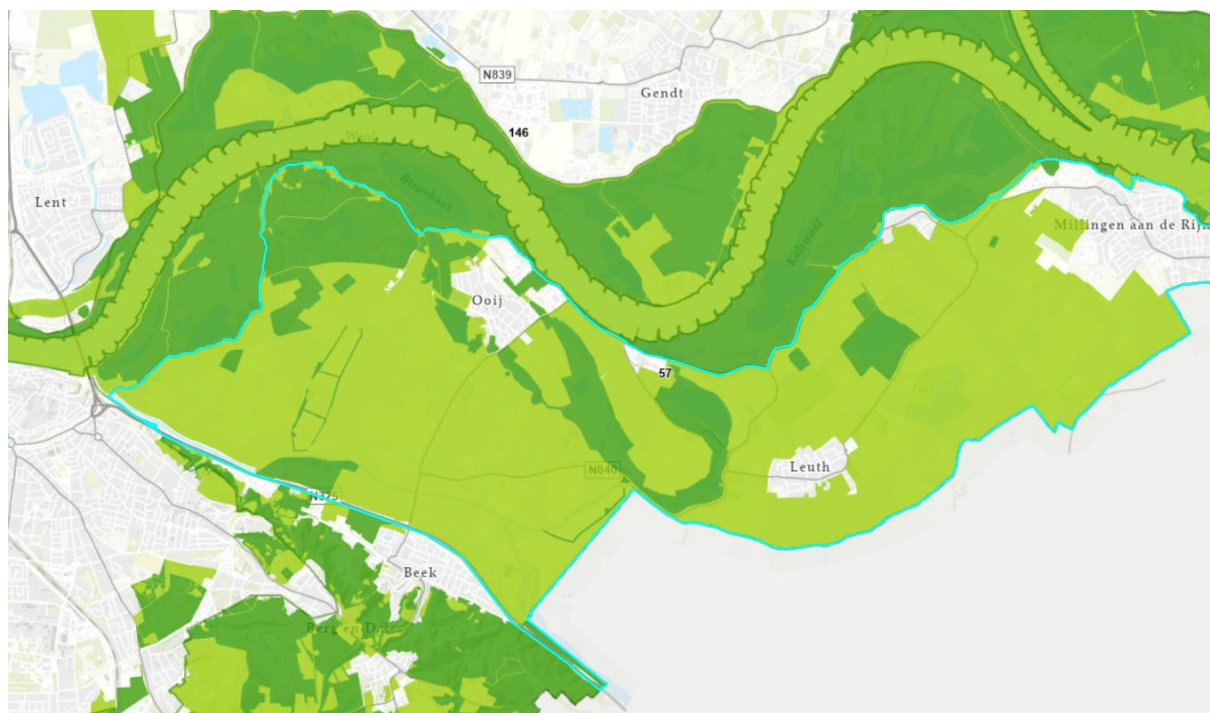
In een eerder uitgevoerde ecologische quickscan (Econu 30-10-2020) werd geconstateerd dat er geen effecten op het omliggende Gelders Natuur Netwerk (GNN) zouden zijn omdat de beoogde ontwikkeling buiten het GNN zou plaats vinden. Echter, op basis van voortschrijdend inzicht en de concrete invulling van de plannen, is nu duidelijk dat er wel degelijk een (minimale) overlap met het omliggende GNN is. Derhalve is een toetsing noodzakelijk of de uitvoering van de beoogde plannen van invloed is op de wezenlijke kenmerken en waarden in dit gebied (Wnb art. 2.39).

In deze notitie wordt onderbouwd wat de effecten zijn op kwaliteit (gerelateerd aan de kernkwaliteiten voor dit gebied, actuele en potentiële waarde), samenhang en oppervlakte van het GNN.

Effecten

Locatie

Het plangebied "De Ooij" ligt aan de Erlecomse dam in Ooij in het gebied De Duffelt (Figuur 1)

Figuur 1; De Duffelt is blauw omrand.

In dit gebied zijn diverse locaties aangemerkt die vallen binnen het GNN, ook in de omgeving van het beoogde plangebied is dat het geval.

Figuur 2; GNN rond het beoogde plangebied rood omcirkeld ten opzichte van GNN (grijs) en de aanwezige natuurdoeltypen.

In Figuur 2 is de begrenzing van het huidige GNN in de directe omgeving weergegeven (in grijs op de inzet), daarnaast staan de natuurdoeltypen weergegeven die momenteel aanwezig zijn in het gebied. Er is sprake van natuurdoeltype N04.02 Zoete plas met daaromheen N16.04 Vochtig bos met productie aan de zuidwest rand van het plangebied en N12.02 Kruiden- en faunarijkgrasland in de wegberm langs de Erlecomsedam. Tussen de Erlecomsedam en de Ooijse Graaf ligt momenteel een akker die weliswaar binnen de grenzen van het GNN valt, maar nog niet omgevormd is naar natuur. Deze akker is aangewezen als ganzenrustgebied. Aan de overzijde van de Erlecomsedam zien we nog N01.03 Rivier- en moeraslandschap en N02.01 Rivier.

Bij de uitvoering van de beoogde plannen wordt een minimaal deel van het GNN gebruikt voor de aanleg van wegen en voet- en fietspaden om het gebied te ontsluiten (Figuur 3). Het gaat om een deel van de berm langs de Erlecomsedam (N12.02 Kruiden- en faunarijkgrasland) en aan de zuidwestzijde een smalle strook (N16.04 Vochtig bos met productie) voor de realisatie van een voetganger- en fietsverbinding.

Binnen de beoogde plannen wordt veel aandacht besteed aan de ecologische inrichting van de locatie, er wordt natuurinclusief ontwikkeld en een groot deel van het plangebied wordt ingericht als natuur.

Figuur 3; situatieschets met in rood omcirkeld de locaties waar deel van het GNN wordt gebruikt voor de ontsluiting van het plangebied.

Aanwezige kernkwaliteiten

In het gebied De Duffelt worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- Variabel, grotendeels agrarisch cultuurlandschap en natuurcomplexen: Groenlanden, Ooijse Graaf; enkele klei- en zandwinningen en buitenplaatsen ('t Zeeland, Jachthuis); grotendeels stroomruggen, maar 't Circul van Ooij is een kom met rivierduin van Persingen
- Onderdeel van Nationaal Landschap Gelderse Poort
- Groenlanden en Ooijse Graaf vallen onder N2000-gebied Gelderse Poort
- Parel Groenlanden: soortenrijke schraallanden, moeras en bos; Alocatie voor schietwilgenbos
- Ecologische verbindingszone Refter - Ooij
- Opvallende groen-blauwe en recreatieve dooradering
- Waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vogels van cultuurland, vleermuizen, amfibieën, vissen, das en bever
- Leefgebied steenuil
- Leefgebied kamsalamander
- Landschappelijke vergezichten op zowel rivier als stuwwal

- Op tal van plaatsen kleinschalige, historische landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen, knotessen en ooibos, oude boerderijen, etc.
- Cultuurhistorische waarden van de polder, oude kavelpatronen, boerderijen op woerden, doorbraakkolken, oude waalmeander, waterstaatswerken (dijkjes, kades en sluisjes), kleiputten
- Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem

Deze kernkwaliteiten gelden voor het gehele gebied de Duffelt. Specifiek voor de omgeving van het plangebied De Ooij kunnen we stellen dat een fabrieksterrein omgevormd tot een landschap waarin gewoond wordt en de hierboven benoemde kwaliteiten feitelijk versterkt worden.

De ecologische verbinding langs de Ooijse Graaf wordt versterkt door de huidige inrichting om te vormen naar een ooibos. De waarde van de locatie voor weidevogels, water- en moerasvogels, vogels van cultuurland, vleermuizen, amfibieën, vissen, das en bever, steenuil en kamsalamander worden verhoogd door de ontwikkeling. Niet alleen wordt het huidige fabrieksterrein omgevormd naar een ecologisch waardevol gebied, maar bovendien wordt de akker aan de oostzijde omgevormd tot natuur waardoor er een goede verbinding gerealiseerd wordt tussen de uiterwaarden langs de Waal en de Ooijse Graaf.

Het aanwezige kleinschalige, historische landschap met strangen, hagen en singels, knotwilgen, knotessen en ooibos, oude boerderijen in de omgeving blijft in stand. Evenals de cultuurhistorische waarden van de polder, oude kavelpatronen, boerderijen op woerden, doorbraakkolken, oude waalmeander, waterstaatswerken (dijkjes, kades en sluisjes) en kleiputten.

De groene parel Groenlanden met soortenrijke schraallanden, moeras en bos ligt op ruime afstand van het plangebied en er is derhalve geen effect op deze parel.

Ook de abiotiek in de omgeving van het plangebied wordt niet veranderd. De huidige locatie ligt op een opgehoogd deel langs de Erlecomsedam waardoor effecten op kwel in de omgeving en de bodemsamenstelling niet verstoord worden.

Doelstellingen

Naast de huidige, aanwezige kwaliteiten zijn er ook doelstellingen geformuleerd voor de ontwikkeling in dit gebied:

natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkeling natte bossen, schraallanden, moerassen en wateren inclusief omringend cultuurlandschap
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Refter - Ooij met opgaande landschapselementen (hagen, bosjes, singels)
- Aansluiting op groen-blauwe dooradering
- Ontwikkeling populatie dassen
- Ontwikkeling populatie otters
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën

- Vermindering barrièrewerking N325
- Ontwikkeling populaties van bosvogels, moerasvogels en vogels van cultuurlandschappen
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden
- Ontwikkeling cultuurhistorische waarden van poldergeschiedenis: strangen, dijkjes, doorbraakkolken, kades, sluisjes, boerderijen (en utiliteitsbebouwing) op woerden; en van gebruiksgeschiedenis, zoals kleiputten, van defensie: IJssellinie
- Ontwikkeling beken, buitenplaatsen en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (knotbomen, grienden)

natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- Ontwikkeling natte bossen, schraallanden, moerassen en wateren inclusief omringend cultuurlandschap
- Ontwikkeling ecologische verbindingzone Refter - Ooij met opgaande landschapselementen (hagen, bosjes, singels)
- Ontwikkeling groen-blauwe dooradering
- Ontwikkeling populatie dassen
- Ontwikkeling populatie otters
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën
- Vermindering barrièrewerking N325
- Ontwikkeling populaties van vogels van cultuurlandschappen
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden
- Ontwikkeling cultuurhistorische waarden van poldergeschiedenis: strangen, dijkjes, doorbraakkolken, kades, sluisjes, boerderijen (en utiliteitsbebouwing) op woerden; en van gebruiksgeschiedenis, zoals kleiputten, IJssellinie,
- Ontwikkeling beken, buitenplaatsen en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (knotbomen, grienden)

Ecologische verbindingen met evz-model

- Refter - Ooij (Nijmeegse Stuwwal - Gelderse Poort): das, kamsalamander

Als we deze doelstellingen naast het ontwikkelplan leggen, dan zien we een grote overlap. Binnen het plan wordt een landschap gecreëerd dat zorgt voor ecologische verbindingen, een betere groen-blauwe dooradering en extra leefgebied voor o.a. das, vlinders, amfibieën, reptielen en vleermuizen. Daarnaast worden cultuurhistorische elementen behouden en juist zichtbaarder gemaakt.

Herbegrenzing GNN

Met het uitvoeren van het planvoornemen zijn twee ontsluitingen voorzien binnen bestaand Gelders Natuurnetwerk. Paragraaf 2.6.1 van de Omgevingsverordening Gelderland (laatste versie van februari 2022) stelt instructieregels voor bestemmingsplannen met betrekking tot de

bescherming van Gelders Natuurnetwerk. Artikel 2.39 (bescherming kwaliteit Gelders Natuurnetwerk) stelt dat voor zover een bestemmingsplan van toepassing is op het Gelders Natuurnetwerk, nieuwe activiteiten of ontwikkelingen alleen toegelaten worden als die geen nadelige gevolgen kunnen hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang. Nadelige gevolgen met betrekking tot oppervlakte kunnen gecompenseerd worden, op basis van de regels uit paragraaf 2.6.2 (Compensatie natuur binnen Gelders natuurnetwerk).

Het voornemen is om binnen het GNN een tweetal deelgebieden te onttrekken (op de onderstaande kaart bestemmingsplan Erlecomsedam, Ooij 35 aangegeven als gebieden 1, 2).

Figuur 4, te onttrekken gebieden van het GNN en de compensatie.

Het gaat om de volgende gebieden: Gebied 1: de ontsluiting van de woonlocatie voor autoverkeer (ca. 2.249 m²); Gebied 2: de ontsluiting aan de zuidzijde van de locatie voor langzaam verkeer (ca. 861 m²). De exacte ligging van deze ontsluiting wordt nog nader uitgewerkt.

Om de hiervoor beschreven gebieden die onttrokken worden van Gelders Natuurnetwerk te compenseren, wordt door Schipper Bosch Projecten B.V. voorgesteld om aan de noordzijde van het plangebied (tegen de Erlecomsedam aan) een zone in te richten als nieuwe natuur. Dit natuurgebied (op de kaart aangegeven als deelgebied 3), heeft een totale oppervlakte van 8.181 m². Hiermee kan de 3.580 m² die wordt verwijderd uit het GNN worden gecompenseerd. De minimale compensatievereiste is 4.154 m².

Er is sprake van overcapaciteit indien de planontwikkeling daar om zou vragen. Het inrichten van het compensatiegebied zorgt voor het versterken van de GNN-structuur langs de Waal en richting het zuiden naar de Ooijse Graaf. Met Staatsbosbeheer, die eigenaar is van het perceel Ooij, sectie F, nummer 64, zijn afspraken gemaakt voor een grondruil, waarbij

Staatsbosbeheer alle gronden overneemt die worden toegevoegd aan het GNN. Deze gronden kunnen worden gebruikt als grazersgebied voor 'grote grazers', zoals Schotse Hooglanders. Het toe te voegen GNN ligt tussen de woningbouwlocatie en de dijk en vormt een schakel tussen het grazersgebied langs de Bisonbaai en het perceel nummer 64. Met wildroosters over de Erlecomsedam kan de verbinding tussen het grazersgebied en de Bisonbaai worden gelegd. Het bestaande GNN tussen de woningbouwontwikkeling en De Bouwkamp kan daarmee onderdeel worden van een groter netwerk. Met de overdracht van het grazersgebied tussen de dijk en de woningbouwlocatie aan Staatsbosbeheer is tevens het beheer van het beoogde compensatiegebied geregeld. In het bestemmingsplan wordt het perceel Ooij, sectie F, nummer 64, dat momenteel een agrarische bestemming heeft, bestemd als natuur. Het bestemmingsplan voor de woningbouwontwikkeling leidt daarmee tevens tot het planologisch vastleggen van het bestaande niet-ingerichte GNN met gebiedstype N00.01 met een oppervlakte van circa 4,4 ha.

De compensatievereisten uit de Omgevingsverordening Gelderland zijn enerzijds gebaseerd op de oppervlakte van het GNN. Daarnaast worden voorwaarden gesteld voor de kwaliteit van het GNN. Artikel 2.39 van de Omgevingsverordening Gelderland ziet er op toe dat nieuwe ontwikkelingen niet ten koste gaan van de kernkwaliteiten en samenhang van het GNN. Het verwijderen van een gedeelte van het GNN ten behoeve van de ontsluitingen die noodzakelijk zijn mag geen negatieve gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten van het GNN.

In Figuur 4 is te zien dat de te onttrekken gebieden zeer beperkt in omvang zijn in vergelijking met het aanwezige GNN en dat er sprake is van een ruime (over)compensatie. De samenhang in het GNN wordt niet in gevaar gebracht, enerzijds doordat het een smalle strook aan de rand van het aangewezen GNN betreft en anderzijds omdat er sprake is van een passende inrichting waardoor de ecologische verbinding tussen de verschillende zones gegarandeerd wordt. Zoals eerder reeds werd aangegeven wordt de ecologische kwaliteit van het lokale GNN gebied door de realisatie van de beoogde plannen versterkt.

Bij de aanleg van de nieuwe ontsluitingsroute langs de randen het GNN wordt rekening gehouden met ecologische waarden en kunnen eventueel maatregelen worden genomen. Er worden wildroosters geplaatst op de twee locaties waar het GNN wordt onderbroken door de ontsluitingen. Het is zeer aannemelijk dat het plan leidt tot positieve effecten op het GNN, gelet op het feit dat de netwerkfunctie tussen de Bisonbaai en de Ooijse Graaf wordt versterkt. Het grazersgebied wordt ingericht als N01.03 "Rivier- en Moeraslandschap met integrale begrazing" dan wel kruidenrijk grasland.

Conclusie

De beoogde plannen hebben een minimale overlap met het huidige GNN. Echter, er is geen sprake van een afname van de aanwezige kernkwaliteiten of een beperking van de beoogde doelstellingen van het omliggende GNN. Bovendien wordt de omvorming van de akker aan de oostzijde van het plangebied naar GNN met een gewenst beheertype vorm gegeven waardoor er feitelijk sprake is van een toename in oppervlak effectief GNN.

Kortom, er is sprake van een versterking van de natuurkwaliteit, daarmee wordt voldaan aan artikel 2.39.

Bart Smeets

Almere, 18 september 2023

